

Slišite?

**Prijavite nasilje
nad ženskami**

113 |

Slišite zvoke nasilja iz sosednjega stanovanja?

Prenehajte samo poslušati, ukrepajte! Verjetno ste vi edino upanje za žensko, ki je žrtev nasilja.

Zakaj? Ker ste morda edini, ki veste za njeno trpljenje. Ker jo je strah, sram, počuti se krivo in ne vidi izhoda. Ker je prepričana, da z uporom tvega še večje nasilje

in maščevanje storilca. Policija bo ukrepala, ampak potrebuje vašo pomoč. Pokličite 113 in prijavite nasilno dejanje. Hvala.

Kaj je nasilje nad ženskami?

Nasilje v družini, trgovina z ženskami, spolne zlorabe, nasilje v oboroženih konfliktih, nasilje v obliki različnih tradicionalnih in kulturnih praks ...

Nasilje nad ženskami je ena od najbolj razširjenih in skritih oblik kršitev človekovih pravic. Temelji na neenakovrednih družbenih odnosih med spoloma, izvira iz neenakomerne porazdelitve zasebne in družbene moči med spoloma, iz kulturnega okolja in sistema vzgoje. Nasilno vedenje je največkrat naučeno in se prenaša iz generacije v generacijo.

Ženske v različnih obdobjih svojega življenja pogosto doživljajo različne vrste nasilja: nasilje v družini, trgovina z žen-

skami in deklicami (pridobivanje, prevoz, transfer, skrivanje ali sprejemanje deklic in žensk za namene izkoriščanja), spolno izkoriščanje in drugo kršenje spolnih in reproduktivnih pravic, nasilje v oboroženih konfliktih in spopadih, nasilje v obliki različnih tradicionalnih in kulturnih praks ipd.

Katere oblike nasilja nad ženskami poznamo?

Žaljivke, zmerjanje, vpitje, prelaganje krivde na žrtev, grožnje, klofutanje, pretepanje, brcanje, lasanje, posilstvo, spolno nadlegovanje, ekonomsko nasilje, prisilna prostitucija, trgovanje s človeškimi organi ...

Povzročanje nasilja je v veliki večini primerov odločitev povzročitelja nasilja, saj je cilj vsake oblike nasilja dokazovanje premoči in nadzora ter ponižanja s strani povzročitelja nasilja nasproti žrtvi nasilja.

Najbolj razširjena oblika nasilja nad ženskami je psihično nasilje, ki je vedno tudi spremljevalec fizičnega in spolnega nasilja. Psihično nasilje npr. v partnerskem odnosu se po navadi začne s posesivnostjo in nadzorom, ki se kažeta skozi manipulacijo in prevračanje dejstev. Sledijo žaljivke, zmerjanje, vpitje, prelaganje krivde na žrtev, grožnje.

Fizično nasilje pogosto preraste iz psihičnega nasilja, v partnerskem odnosu npr. takrat, ko je partner prepričan, da ga žrtev ne bo zapustila. Fizično nasilje praviloma postaja vedno pogostejše in ima vedno hujše oblike. Dejanja, ki jih imenujemo fizično nasilje so med drugim: klofutanje, pretepanje, brcanje, boksanje, suvanje, lasanje ipd.

Spolno nasilje so posilstvo, različne oblike spolne zlorabe, spolno nadlegovanje ipd.

Spolno nasilje je vsako dejanje s spolno vsebino, s katerim se druga oseba ne strinja, oziroma se ob njem počuti slabo ali jo je strah. Prav tako je dejanje, ki je storjeno proti volji ženske, z izsiljevanjem, zlorabo moči, uporabo fizične sile ali z grožnjo.

V partnerski oziroma zakonski zvezi ni nič drugače. Spolno nasilje je nesprejemljivo in kaznivo dejanje. Spolni odnos proti želji žene ali partnerke je posilstvo!

Ekonomsko nasilje je obvladovanje, nadziranje druge osebe s pomočjo sredstev za preživetje in je vsako siljenje v finančno odvisnost. Večina povzročiteljev nasilja v družini npr. nadzira družinske finance in ženski ne pusti razpolagati z denarjem. Povzročitelji se zavedajo, da jih bodo partnerke, če bodo od njih ekonomsko odvisne, težko zapustile.

Ko govorimo o oblikah izkoriščanja v primerih trgovine z ženskami in deklamacijami, pa največkrat govorimo o prisilni prostituciji, prisilnem delu, beračenju, služabništvu, lažnih porokah ali trgovanju s človeškimi organi, tkivom in krvjo.

Ali si ženske izbirajo nasilne partnerje?

Ženske v začetku odnosa nasilja sploh ne prepoznajo, ker je to zavito v verbalno nasilje, poniževanja in kritiziranja. Sčasoma se to stopnjuje in preraste v fizično nasilje.

V družbi je močno uveljavljena in povsem napačna miselnost, da si ženske želijo biti žrtve nasilja. Zavedati se moramo, da si nihče ne želi biti žrtev nasilja in da tudi nobena ženska zavestno ne izbere partnerja, ki je do nje nasilen.

Nasilje v partnerskem odnosu je dolgotrajen proces. Ženske v začetku odnosa nasilja s strani partnerja večinoma sploh ne prepoznajo, saj je to praviloma skrito in zavito v psihične in čustvene manipulacije. Na začetku je prisotno verbalno nasilje,

prepovedi, poniževanje, omejevanje, kritiziranje in postavljanje vse večjih zahtev oz. omejitev. Šele s časom dejanja postopoma prerastejo v fizično nasilje.

Trgovci z ljudmi pa žrtve pridobivajo s preslepitvijo, čustveno zlorabo, obljubami o dobro plačanem, poštenem delu, s polovičnimi resnicami o delu, ki ga bodo opravljale. Žrtve lahko pridobijo tudi s popolno prisilo ali ugrabitvijo, v vedno več primerih jih novačijo preko internetnih klepetalnic.

Zakaj ženske ne gredo od povzročitelja nasilja?

Zaradi strahu pred maščevanjem
povzročitelja nasilja, sramu, občutkov krivde,
neozaveščenosti, ekonomske odvisnosti ali
zato, ker nimajo podpore.

Nasilje v partnerskem odnosu je dinamičen in dolgotrajen proces, v katerem se nasilje stopnjuje, postaja vedno bolj pogosto in ima vedno hujše oblike.

Strah, da nasilja ni več možno zaustaviti, sram, občutki krivde, neozaveščenost, ekonomska odvisnost in visoko vrednotenje podobe »popolne« družine oz. tradicionalne vloge ženske, so najpogostejši vzroki za prikrivanje nasilja. Prav tako ženske pogosto ne odidejo iz nasilnega odnosa zato, ker se nimajo kam umakniti, te možnosti ne vidijo ali nimajo socialne mreže podpornih odnosov izven družine.

Nasilje poteka za zaprtimi vrati, po navedeni več let. Zaprto okolje, kjer se dogaja in ohranjanje skrivnosti, povzročita osamitev. Do preloma pride največkrat takrat, ko se ženska zave, da se za ohranitev odnosa s povzročiteljem nasilja bojuje v svojo ško-

do in/ali škodo svojih otrok. Takrat poišče pomoč izven odnosa, zahteva pravico do svojega lastnega življenja in končno odnos pretрга. To je pogosto tudi edina možnost za prihodnje normalno življenje brez nasilja ter za preprečitev prenašanja vzorca nasilnega vedenja na otroke.

Tudi žrtve trgovine z ljudmi storilci ustrahujejo in mučijo na različne načine. Najpogostejši razlog, da ostajajo v ujetništvu in o njem molčijo, je strah pred maščevanjem storilcev, ki jim ves čas grozijo, da bodo ubili njihove najbližje ali njih. Prav tako jih je strah posledic postopkov na policiji, tožilstvu, sodišču, saj jih storilci v času ujetništva prisilijo, da za njih opravo določena kazniva dejanja. Ne zaupajo nikomur in imajo zaradi posledic različnih oblik nasilja zelo nizko samopodobo.

Kdo so povzročitelji nasilja?

Ni pravil in zmotno je mišljenje, da povzročitelj nasilja ne more biti uglajen, miren moški.

Napačno prevladujoče mnenje je, da so povzročitelji nasilja nenormalni moški, perversneži, duševni bolniki. Napačno je tudi prepričanje, da povzročitelje lahko prepoznamo po nekih zunanjih lastnostih, da so marginalci, ki izhajajo iz nižjih slojev družbe, da je nasilje po pravilih povezano z uživanjem alkohola ali drog, revščino, stopnjo izobrazbe, nacionalnostjo in drugim.

Nasprotno, povzročitelji nasilja po navedi v javnosti ne kažejo nobenih očitnih zunanjih znakov ali vedenjskih motenj. Tudi moški, ki v družbi veljajo za zelo uglajene, mirne ljudi ter dobre možje in očete, lahko povzročajo nasilje v družini!

Ali se nasilje dogaja samo priseljenkam, v družinah z nižjim socialnim statusom in ženskam z nižjo izobrazbo?

Tako kot ni specifične družbene skupine iz katere izhajajo storilci, tudi ni specifične družbene skupine iz katere izhajajo žrtve.

Nasilje nad ženskami ali nasilje na podlagi spola, tudi trgovina z ženskami in delicami ne pozna meja. Prisotno je v vseh državah na svetu, tudi v Sloveniji, in vsako leto prizadene na milijone žensk ne glede na njihov družbeni položaj, etnično ali rasno pripadnost, starost, versko ali osebno prepričanje, telesne sposobnosti, naro-

dnost in spolno usmerjenost.

Tako kot ni nobene specifične družbene skupine iz katere izhajajo storilci, tako tudi ni specifične družbene skupine iz katere izhajajo žrtve. Poklic, ki ga ženske opravljajo, njihova izobrazba, telesne značilnosti, barva kože ipd. ne morejo vplivati na nasilno vedenje njihovih partnerjev.

Kaj sem naredila narobe, da je moj partner do mene nasilen?

Kaj je narobe z mano?

Nasilno vedenje je izbira, zato ga ne moremo opravičiti s kakršnim koli ravnanjem žrtve.

Ženske krivdo za nasilje, ki ga doživljajo s strani partnerja, pogosto pripisujejo sebi. V svojih značilnostih ali vedenju vidijo razlog, da partner nad njimi izvaja nasilje.

Pri nasilju gre za nadzor nad drugo osebo, ki ga povzročitelj nasilja učinkovito vzdržuje z uporabo fizičnega, psihičnega, spolnega, ekonomskega nasilja. Nasilni partner se odloči za zlorabljanje in se nasilno vede zato, da izkazuje svojo (pre)moč nad žensko.

Za povzročanje nasilja ni nikoli kriva žrtev, vedno je odgovoren izključno in samo povzročitelj nasilja. Nasilno vedenje je izbira, zato ga ne moremo opravičiti s kakršnim koli ravnanjem žrtve. Lahko razumemo, da za to izbiro obstajajo neki dejavniki tveganja (brezposelnost, revščina, alkoholizem, stres ipd.), vendar ni zaradi tega nasilje nič bolj sprejemljivo in odgovornost povzročitelja ni manjša.

Kako lahko prekinem partnerjevo nasilje oziroma se zavarujem pred njim?

Čim prej poiščite pomoč ali pokličite 113 in prijavite nasilje. Informacije o nekaterih nevladnih organizacijah najdete na koncu te priloge.

Iz prakse je znano, da se v trenutku, ko se začne žrtev upirati nasilju, ko začne iskati pomoč, ali ko želi oditi, nasilje s strani partnerja pogosto še poveča.

Predlagamo vam, da čim prej poiščete pomoč v obliki (svetovalnega) pogovora z osebo, ki je strokovno usposobljena za delo z žrtvami nasilja (**informacije o ne-**

katerih nevladnih organizacijah najdete na koncu te priloge). Z njo se lahko pogovorite o oblikah pomoči, ki bi bile za vas in vašo situacijo najprimernejše. Obstaja več oblik pomoči: telefonsko svetovanje, osebno svetovanje, skupine za samopomoč, krizni centri, varne hiše.

Na centru za socialno delo so vam dolžni pomagati, vam posredovati informacije in vas seznaniti z vašimi pravicami. Dodelijo vam denarno pomoč, če ste do nje upravičeni.

Če vam bo partner grozil z nasiljem, takoj pokličite policijo za posredovanje. Pri sebi imejte vedno mobilni telefon, s pripravljenim številko policije na hitrem klicanju. Prosite sosede da pokličejo policijo, če bodo iz vašega stanovanja slišali vpitje, razbijanje ali jok. Tudi če vas partner ne bo fizično napadel, ampak bo povzročal druge oblike nasilja, zaradi katerih boste ogroženi, pokličite policijo. Policija se mora na klic na pomoč odzvati, tudi če niste doživeli fizičnega napada.

POMEMBNO: Če ne pokličete policije za posredovanje, ko se nasilje dogaja, lahko podate prijavo nasilja kasneje. Predlagamo vam, da nasilje prijavite čim prej, saj imajo različna kazniva dejanja različen rok zastaranja. Nasilje lahko prijavite na lokalni policijski postaji, na policijski upravi, ali na okrožnem državnem tožilstvu.

POMEMBNO: Če ste utrpeli kakršne koli poškodbe, se obrnite tudi na zdravnico ali zdravnika. Tudi če vas partner zlorablja psihično in/ali čustveno se obrnite na zdravnico ali zdravnika, ki naj vas informira o možni nadaljnji pomoči.

Če ste fizično ogroženi, se lahko za krajši čas umaknete v katerega od kriznih centrov, ki delujejo vse dni v tednu, 24 ur. Za daljše obdobje (največ eno leto) pa se lahko umaknete tudi v varne hiše, ki se nahajajo na tajnih lokacijah in so varovane.

Individualni varnostni načrt

Pripravite lahko individualni varnostni načrt. Vendar vam priporočamo, da se za pomoč obrnete na eno od nevladnih organizacij, ki nudijo pomoč žrtvam nasilja, ali na katerega od centrov za socialno delo. Nekaj iztočnic za pripravo načrta:

- naj vas vodi misel, da to počnete za povečanje lastne varnosti;
- čeprav ne morete nadzirati partnerjevega nasilnega vedenja, lahko poskrbite za svojo varnost in varnost svojih otrok; razmislite o:
 - varnosti med nasilnim dogodkom;

- varnosti, ko se pripravljate na beg;
- varnosti v lastnem domu;
- ukrepu prepovedi približevanja, ki ga izreče policija ali sodišče;
- varnosti v službi in na javnih mestih;
- varnosti, če morebiti uporabljate droge in/ali alkohol;
- varovanju vašega psihičnega in telesnega zdravja ter življenja;
- kaj vzeti s seboj, ko odhajate (»Pripravila bom naslednje predmete: ...«.).

Pomembne telefonske številke

Shranite številke v vaš osebni telefon pod hitro klicanje, zapišite si jih na več listkov in jih spravite po žepih različnih oblačil.

Policija: 113 in anonimna brezplačna številka **080 12 00**

Reševalci in gasilci: 112

Center za socialno delo: center v vašem kraju ali najbližje njemu;

Nevladna organizacija, ki mi pomaga: Društvo Ključ, Društvo SOS telefon, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Ženska svetovalnica

Krizni center: npr. krizni center Društva Ženska svetovalnica dobite na **031 233 211**

Shranite številke v vaš osebni telefon pod hitro klicanje, zapišite si jih na več listkov in jih spravite po žepih različnih oblačil.

Da bi se zavarovali pred trgovino z ljudmi je pomembno, da preden npr. odpotujete, vsaj eni osebi poveste kam in s kom gres-
te, da ste dosegli v mobilnem telefonu oziroma se s tistimi, ki vedo, da odpotujete, dogovorite o načinih komuniciranja. Če potujete v tujino se pozanimajte o telefonskih številkah slovenskih veleposlaništev v državah, skozi katere boste potovali in v državi, kjer se boste zadržali dalj časa.

Pazite na osebne dokumente, fotokopirajte jih in jih z najnужnejšimi telefonskimi številkami spravite v žepe različnih oblačil. Pozanimajte se o viru informacij, ki vam nudi zaposlitev in se izogibajte vabljivim priložnostnim delom brez pogodbe. Bodite sumničavi, če vam nekdo ponuja brezplačne usluge za katere veste, da bo nastal strošek. Če se nameravate osebno srečati z osebo, s katero klepetate preko interneta, nekoga obvestite o srečanju, srečanje naj bo na javnem kraju.

Kako lahko dokažem, da je bil partner do mene psihično nasilen?

Zapišite si datume nasilja, natančno opišite dogodke, shranite morebitne dokaze, pridobite priče itd. To vam bo pomagalo na policiji.

Psihično nasilje je lahko zelo resna oblika nasilja s hudimi posledicami in kaznivo dejanje. Čeprav je res težje dokazljivo od drugih oblik nasilja, to nikakor ne pomeni, da se ga ne splača prijavljati. Če ni posredovanja ob psihičnem nasilju, če ga nihče ne ustavlja, se mu praviloma kmalu pridruži tudi fizično in/ali spolno nasilje.

POMEMBNO: Priporočamo vam, da **sproti zbirate vse dokaze o posameznih dejanjih psihičnega nasilja**, da si **zapišete vse datume in natančno opišete kaj se je dogajalo**, da **shranite morebitne dokaze (pisne, SMS sporočila, posnetke)**, **pridobite priče**, **skratka vse**, česar se spomnite, **potem pa s temi dokazi odidete na policijo in prijavite psihično nasilje.**

Kako lahko zaprosim za prepoved približevanja?

Prepoved približevanja po zakonu o policiji lahko izreče policist povzročitelju nasilja, če na kraju dogodka ugotovi, da je povzročal nasilje in če obstaja sum, da vas bo povzročitelj nasilja še naprej ogrožal.

Ukrepi prepovedi približevanja pomeni, da mora vaš partner oditi iz vaše bližine, se iz-

seliti iz vajinega skupnega bivališča in vas ne sme nadlegovati niti osebno niti po telefonu

ali pismih. Policisti ali policistke na kraju posredovanja izrečejo prepoved približevanja za 48 ur. Preiskovalna sodnica ali sodnik ga potrdi ali zavrže v roku 24 ur in lahko podaljša na do 10 dni. Kasneje ga lahko na vaš predlog podaljša na do 60 dni.

POMEMBNO: Predlog za podaljšanje morate preiskovalnemu sodniku podati 3 dni pred iztekom prepovedi približevanja.

Prav tako lahko na sodišču zaprosite za 6 mesečno prepoved približevanja po zakonu o preprečevanju nasilja

Ali lahko pravno dosežem, da se nasilen partner odseli iz skupnega stanovanja?

Sodišče lahko povzročitelju nasilja z odločbo prepove vstopiti v stanovanje, navezovati stike z vami ter vzpostaviti srečanje z vami.

V zakonodaji je predvidenih nekaj možnosti za izselitev nasilnega partnerja. Ena od njih je prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi po zakonu o policiji.

Če policija ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju oz. osebi ni izrekla, ali policije sploh niste poklicali, lahko sodišču sami predlagate enega od ukrepov po zakonu o preprečevanju nasilja v družini. Ti so prepovedi zaradi nasilnih dejanj, prepustitev stanovanja v skupni uporabi ter stanovanjsko varstvo v primeru nasilja ob razvezi. Trajanje teh treh ukrepov je omejeno na največ 6 mesecev, na vaš predlog se lahko ukrep podaljša še za 6 mesecev.

POMEMBNO: Za uveljavljanje teh ukrepov imate pravico do brezplačne pravne pomoči.

Pri prepovedih zaradi nasilnih dejanj sodišče povzročitelju nasilja z odločbo

prepove vstopiti v stanovanje, v katerem živite, ali se zadrževati v njegovi bližini, zadrževati ali približevati se krajem, kjer se redno nahajate (delovno mesto, šola, vrtec ...), navezovati stike z vami ter vzpostaviti srečanje z vami.

Pri prepustitvi stanovanja v skupni uporabi sodišče na vaš predlog z odločbo povzročitelju nasilja naloži, da vam mora stanovanje prepustiti v izključno uporabo.

POMEMBNO: predlog za prepustitev stanovanja morate vložiti najkasneje v treh mesecih, odkar ste utrpeli zadnje nasilje.

Če je ob razvezi zakonske zveze vaš partner nasilen do vas ali vaših otrok, lahko na sodišču zahtevate, da vam stanovanje prepusti v izključno uporabo.

Vse predstavljene rešitve so le začasnega značaja. Podlago za trajno ureditev problema je mogoče doseči ob delitvi skupne

lastnine, s tožbo za izselitev (v primeru, da ste lastnica stanovanja vi), če pa imata stanovanje v najemu, morate na sodišče vložiti predlog za določitev, kdo od vaju bo

ostal najemnik stanovanja. Če se povzročitelj nasilja kljub sodni odločitvi v vašo korist noče izseliti iz stanovanja, lahko proti njemu sprožite postopek izvršbe.

Kdaj lahko zaprosim za brezplačno pravno pomoč?

Do brezplačne pravne pomoči ste po zakonu o preprečevanju nasilja v družini upravičeni, če je za vas podana ocena ogroženosti. Zanj o zaprosite na centru za socialno delo.

Zakon o brezplačni pravni pomoči pozna več oblik brezplačne pravne pomoči, ki so odvisne od višine vašega dohodka, od tega, ali prejimate denarno socialno pomoč, od vaših družinskih razmer, zdravstvenega stanja, izrednih finančnih obveznosti, ki vas bremenijo ali od drugih razlogov, na katere niste mogli oziroma ne morete vplivati in ste se zaradi njih znašli v položaju materialne ogroženosti, od nujnosti dodelitve te pomoči itn.

Do brezplačne pravne pomoči ste po zakonu o preprečevanju nasilja v družini

upravičeni, če je za vas podana ocena ogroženosti. Zanj o zaprosite na centru za socialno delo. Pripada vam za postopke, ki tečejo na vaš predlog zaradi ukrepov po 19. in 20. členu zakona o preprečevanju nasilja v družini.

POMEMBNO: Predlagamo vam, da se po informacije o pridobitvi brezplačne pravne pomoči obrnete na center za socialno delo ali na katero od nevladnih organizacij.

Ali je svetovanje povzročiteljem nasilja uspešno? Naj mu dam po zaključenem svetovanju še eno možnost?

Pri izvajalcih in izvajalkah programov dela s povzročitelji nasilja vprašajte, ali si je vaš partner, ko je zaključil program, resnično želel spremeniti svoje vedenje, ali pa je program obiskoval le npr. zaradi vašega odhoda ali obsodbe sodišča.

Moški, ki povzročajo nasilje, se redko odločajo za vključitev v svetovalno terapevtske programe, saj verjamejo v zgrešena prepričanja o vlogi moškega, ki vse sam ve, ki ima popoln nadzor nad sabo in nad drugimi. Iskanje pomoči zgrešeno dojemajo kot znak osebne nesposobnosti in nevrednosti. Povprečna uspešnost svetovanj povzročiteljem nasilja je nizka, saj so moški za vključitev v program največkrat zunanje motivirani in se v programe vključijo na zahtevo družine, državnih služb ali zaradi pogojne zaporne obsodbe. Največkrat torej niso motivirani notranje, kar bi pomenilo, da se zavedajo, da so sami odgovorni za svoje nasilno vedenje, da si v prihodnosti želijo imeti odnose, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju, var-

nosti in enakosti in so pripravljeni delati na sebi, tudi če se njihov trenutni odnos zaključi.

Če razmišljate o tem, ali dati drugo možnost svojemu nasilnemu partnerju, bi bilo še bolj ustrezno postaviti vprašanje, ali razmišljate, da daste drugo možnost sebi. Pri izvajalcih in izvajalkah programov dela s povzročitelji nasilja vprašajte, ali si je vaš partner, ko je zaključil program, resnično želel spremeniti svoje vedenje, ali pa je program obiskoval le npr. zaradi vašega odhoda ali obsodbe sodišča. Vprašajte jih, kako je sodeloval v programu in kako pogosto je prihajal. **POMEMBO: Vprašajte jih o tem, kakšno je njihovo mnenje o vaši ogroženosti.**

Kam se lahko obrnem po pomoč kot tujka brez državljanstva ali dovoljenja za stalno bivanje v Sloveniji?

Na nekaj nevladnih organizacij, ki izvajajo tudi programe za osebe brez državljanstva: Društvo Ključ, Pravno informacijski center, Slovenska filantropija, Jezuitska služba za begunce.

Ženske, ki živijo v Sloveniji brez slovenskega državljanstva ali dovoljenja za bivanje, se nahajajo v različnih življenjskih situacijah. Ženska, ki npr. živi v azilnem domu, ki ga upravlja Ministrstvo za notranje zadeve, lahko zaprosi za azil na podlagi ogroženosti v izvorni državi zaradi spolnega nasilja in nasilja po spolu. Zaprosi lahko tudi za mednarodno zaščito. Prosilka za azil lahko po enem letu od podane vloge za azil pridobi s strani ministrstva dovoljenje za delo in se prijavi na zavodu za zaposlovanje. Ženske, ki nimajo državljanstva ali dovoljenja za bivanje, ter živijo v zasebni namestitvi, se lahko obrnejo na

nekaj nevladnih organizacij, ki izvajajo tudi programe za osebe brez državljanstva (Društvo Ključ, Pravno informacijski center, Slovenska filantropija, Jezuitska služba za begunce). Nevladne organizacije jim lahko pomagajo, da lažje pridobijo dovoljenje za začasno ali stalno bivanje in dovoljenje za delo, dobijo pomoč in zaščito, ker so materialno ali drugače ogrožene ali ker so ali bi lahko postale žrtve trgovine z ljudmi. Tujke, ki doživljajo nasilje, imajo pravico, da se vključijo v programe varnih hiš za ženske in otroke žrtve nasilja, ki jih vodijo nevladne organizacije in v njihove druge programe.

Kako lahko pomagam, če vem, da nekdo v moji bližini doživlja nasilje?

Policistkam in policistom pri posredovanju ponudimo svoje podatke, da nas bodo lahko navajali kot priče, saj smo verjetno edini, ki vemo za nasilno dejanje.

Večina žensk, ki doživlja nasilje, skuša svoje življenje voditi brez pomoči in intervencij strokovnih služb, torej se moramo zavedati, da bomo prijateljice in prijatelji, sorodnice in sorodniki, sošolke in sošolci, sodelavke in sodelavci v večini primerov edini, ki bomo lahko pomembno prispevali k procesu povečanja varnosti. To počnemo, ko ženski z izkušnjo nasilja absolutno verjamemo, ko je ne krivimo, pač pa jo razbremenjujemo občutkov krivde, ko ponudimo konkretno pomoč in jo uresničimo (pokličemo policijo, varujemo otroke, ponudimo varno zatočišče), ko premagamo svoj strah in pomanjkanje izkušenj. To počnemo tudi ko o dogodkih

in posledicah nasilja pričamo na sodišču; aktivno delujemo zoper nasilje, čeprav se zato trenutno izpostavimo; policistkam in policistom pri posredovanju ponudimo svoje podatke, da nas bodo lahko navajali kot priče; poučimo se o določenih členih kazenskega zakonika in o zakonu o preprečevanju nasilja v družini.

POMEMBNO: Iščimo in ustvarjamo načine, kako bomo pomagali, ker bomo s tem tudi ustvarjali odnose in primerne načine, da bomo mi deležni pomoči, ko bomo potrebovali zaščito pred nasiljem.

Za več informacij lahko pokličete tudi katero od nevladnih organizacij.

Vprašanja in odgovore so pripravile naslednje nevladne organizacije, pri katerih lahko poiščete pomoč

DRUŠTVO ZA NENASILNO KOMUNIKACIJO

Miklošičeva ulica 36, 1000 Ljubljana

telefon: 01 434 48 22 (ponedeljek, torek, četrtek od 10. do 15. ure) in

Vojkovo nabrežje 30a, 6000 Koper

telefon: 05 639 31 70

e-naslov: drustvo.nenasilje@siol.net in drustvo.dnk@drustvo-dnk.si

spletni naslov: www.drustvo-dnk.si

Varna hiša

e-naslov: vh.dnk@siol.net,

telefon: 031 736 726

Društvo za nenasilno komunikacijo si prizadeva za zmanjševanje pojavnosti nasilja in njegovih posledic v družbi. Delamo tudi z osebami, ki povzročajo nasilje.

Telefonska informacijska svetovalna pomoč: psihična podpora, najnujnejše informacije in nasveti.

Svetovalni pogovori za osebe, ki so doživele in doživljajo nasilje: najnujnejša podpora, pomoč pri iskanju rešitev za izhod iz nasilja, izdelava varnostnega načrta za umik iz nasilja. **Spremistvo na institucije za osebe, ki so doživele ali doživljajo nasilje:** spremitvo za urejanje uradnih zadev na institucijah, s katerimi se kot osebe z izkušnjo nasilja srečujejo.

Socialno zagovorništvo za osebe, ki so doživele ali doživljajo nasilje: ob podpori strokovne delavke urejanje postopkov na institucijah.

Svetovalni pogovori za osebe, ki povz-

ročajo nasilje: povzročitelje nasilja soočamo z odgovornostjo za povzročeno nasilje in za spreminjanje njihovega vedenja.

Trening socialnih veščin za moške, ki povzročajo nasilje nad ženskami: povzročitelji nasilja se učijo prepoznavanja nasilja, prevzemanja odgovornosti za svoje vedenje, reševanja konfliktov na nenasilen način.

Druženje – individualna pomoč otrokom in mladim, ki so doživeli ali doživljajo nasilje: z njimi se družijo posebej usposobljene prostovoljke in prostovoljci.

Delavnice za učence in učence osnovnih ter dijakinje in dijake srednjih šol: preventiva, katere cilj je prepoznavanje nasilja, učenje nenasilne komunikacije in reševanja konfliktov brez uporabe nasilja.

Družbene akcije in sodelovanje z mediji: opozarjanje in ozaveščanje širše družbe.

DRUŠTVO SOS TELEFON ZA ŽENSKE IN OTROKE – ŽRTVE NASILJA

p. p. 2726, 1001 Ljubljana

telefon: 01 544 35 13 (vsak delavnik od 9. do 15. ure)

brezplačni **SOS telefon: 080 11 55** (vsak delavnik od 12. do 22. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 18. do 22. ure)

e-naslov: drustvo-sos@drustvo-sos.si

spletni naslov: <http://www.drustvo-sos.si/>

SOS telefon (080 11 55) je zaupen, anonim in brezplačen svetovalni telefon. Nanj lahko pokličete od koderkoli iz Slovenije. Namenjen je ženskam, otrokom, mladostnicam in mladostnikom, ki imajo izkušnjo z nasiljem v družini, partnerskih ali sorodstvenih zvezah, na delovnem mestu ali v drugih odnosih. Pokličete lahko tudi vsi, ki potrebujete ustrezne informacije.

Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja je varen prostor na tajni lokaciji. Namenjeno je ženskam z ali brez otrok iz celotne države, ki potrebujejo varen pros-

tor za umik pred nasiljem. Za sprejem in informacije pokličite na SOS telefon. V naše zatočišče se lahko umaknete tudi, če ste gibalno ovirani.

Skupina za samopomoč za ženske, ki doživljajo nasilje je namenjena ženskam od 18. leta starosti, ki doživljajo ali so v preteklosti doživljale psihično, fizično, spolno ali ekonomsko nasilje v družinskih, partnerskih, sorodstvenih in drugih medosebnih odnosih. Srečanja skupine potekajo v Ljubljani enkrat tedensko. Vključite se lahko s klicem na SOS telefon.

DRUŠTVO ŽENSKA SVETOVALNICA

Langusova 21, 1000 Ljubljana

telefon: 01 25 11 602 (dežurna svetovanja: ponedeljek, sreda od 16. do 18. ure, torek, četrtek, petek od 10. do 12. ure)

e-naslov: zenska.svetovalnica@guest.arnes.si

spletni naslov: <http://www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/>

Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja

telefon: 031 233 211 (vsak dan, 24 ur na dan)

Ženska svetovalnica deluje na področju psihosocialne pomoči in samopomoči žensk, mladostnic, mladostnikov in otrok, žrtev nasilja ter deklet in žensk, ki imajo težave z motnjami hranjenja.

Ženskam v stiski nudi brezplačno svetovanje, zagovorništvo, informacije o pristojnostih javnih služb, pomoč pri organizaciji skupin za samopomoč in možnost umika v varen prostor. Otrokom in mladostni-

cam in mladostnikom nudi individualno svetovanje in skupinsko delo.

Preventivno deluje na področju ozaveščanja javnosti, pri čemer opozarja na družbene okoliščine, ki pogosto pogojujejo stiske žensk, se zavzema proti različnim oblikam diskriminacije žensk in za pravice žensk.

Psihosocialna pomoč ženskam, žrtvam nasilja poteka v obliki osebnega svetovanja, dežurnega telefona, kontakta preko e-pošte, vodenja skupin za samopomoč in zagovorništva (psihološko zagovorništvo, pomoč pri urejanju konkretnih zadev, ozaveščanje in informiranje žensk o njihovih pravicah).

Program **Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja** se izvaja celo leto, 24 ur na dan. Ponuja umik in nastanitev v varnem prostoru v akutni situaciji nasilja.

Pomoč pri motnjah hranjenja vključuje individualno svetovanje, skupino za ženske z motnjami hranjenja, informiranje in svetovanje za bližnje, podporno skupino za bližnje, sodelovanje na spletnem forumu Med.over. net. ter delavnice za izboljšanje samopodobe.

Jaz 'samo' otrok nudi otrokom in mladostnicam/mladostnikom - žrtvam nasilja individualna svetovanja in vsebinsko-kreativne delavnice. Dekletom, mladostnim žrtvam spolnega nasilja nudi 'prvo pomoč' v obliki opolnomočenja, izdelave strategije preživetja, podporo in potrebno pomoč.

Skozi program **Potujoča svetovalnica** informiramo, ozaveščamo in nudimo pomoči ter podporo ženskam in dekletom v stiski po vsej državi.

DRUŠTVO KLJUČ – CENTER ZA BOJ PROTI TRGOVINI Z LJUDMI

p. p. 1646, 1001 Ljubljana

svetovalna brezplačna telefonska linija: 080 17 22 (vsak delavnik od 9. do 13. ure)

e-naslov: info@drustvo-kljuc.si

spletni naslov: www.drustvo-kljuc.si

Društvo Ključ je specializirano za nudenje pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Društvo razvija in izvaja preventivne programe s področja ozaveščanja splošne in strokovne javnosti ter potencialnih in dejanskih žrtev trgovine z ljudmi. Delujemo predvsem na področju preprečevanja in obravnave preprodaje in spolnega izkoriščanja žensk, otrok, trgovine s človeškimi organi in vseh oblik prisilnega dela.

Kurativni programi Društva so: pomoč in oskrba žrtev trgovine z ljudmi v krizni namestitvi in namestitvi v varni prostor, pomoč pri organizaciji njihovega povratka domov, brezplačni nasveti žrtvam trgovine z ljudmi ter pomoč žrtvam pri socialni in delovni (re)integraciji.

**Ministrstvo za notranje zadeve
Policija**

Zveza za nenasilje:

Društvo SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja

Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi

Društvo za nenasilno komunikacijo

Društvo Ženska svetovalnica